

Lärande och Arbetsmarknad
Tor Hatlevoll

Prognos för feriejobb i kommuner och landsting sommaren 2014

Varje sommar anordnar kommuner och landsting feriejobb för ungdomar, syftet är dels att ge ungdomar, framför allt de under 18 år, en chans att få prova på att jobba och tjäna lite pengar, dels att ge många unga en meningsfull sysselsättning under det långa sommarlovet.

Det finns många positiva effekter av att ge ungdomar möjlighet att jobba några veckor under sommaren, det har lett till att fler kommuner och landsting erbjuder unga feriejobb och att antalet platser ökar kontinuerligt.

Under sommaren 2013 var det cirka 83 000 ungdomar som fick ett feriejobb genom en kommun eller ett landsting. Prognosen för sommaren 2014 är att det kommer att bli ungefär lika många ungdomar som får ett feriejobb sommaren 2014.

Uppgifterna har samlats in via en enkät som haft svarstid under mars månad och besvarats av 229 kommuner och 17 landsting eller regioner, vilket ger en svarsfrekvens på 79 respektive 81 procent.

Antal planerade platser sommaren 2014

För att få en bild av hur många feriejobb som planeras i landet har vi räknat upp antalet feriejobb som angivits i enkäten som om samtliga kommuner skulle ha svarat. Det är samma metod som vi har använt sedan vi startade den regelbundna uppföljningen av feriejobben 2008. Metoden har visat sig relativt träffsäker, dock med avvikelser uppåt de senaste åren.

Resultaten från enkäten visar att kommunerna och landstingen planerar för cirka 80 000 platser sommaren 2014. Platserna fördelas så att cirka 76 000 – 77 000 kommer att anordnas av kommunerna och cirka 3 000 – 3 500 av landstingen och regionerna.

De senaste åren har utfallet blivit betydligt högre än prognosen, vilket beror på att många kommuner och landsting inte fattat beslut när enkäten skickats ut. I år har vi väntat och skickat ut enkäten lite senare, det finns dock fortfarande kommuner och landsting som inte slutgiltigt bestämt antalet platser.

En annan osäkerhetsfaktor är att de kommuner som erbjuder samtliga i en viss årskull inte vet på förhand hur många som kommer att söka ett feriejobb. Dessa faktorer har medfört att prognoserna har varit lägre än det faktiska utfallet.

Hela 96 procent av kommunerna planerar att erbjuda ungdomar feriejobb sommaren 2014. Andelen är lägre bland landstingen där 76 procent planerar för feriejobb, men där 12 procent fortfarande är osäkra.

Ser man till vad kommuner och landsting har svarat på frågan om årets planerade platser i jämförelse från förra året, så visar det att de flesta planerar för samma volym som 2013.

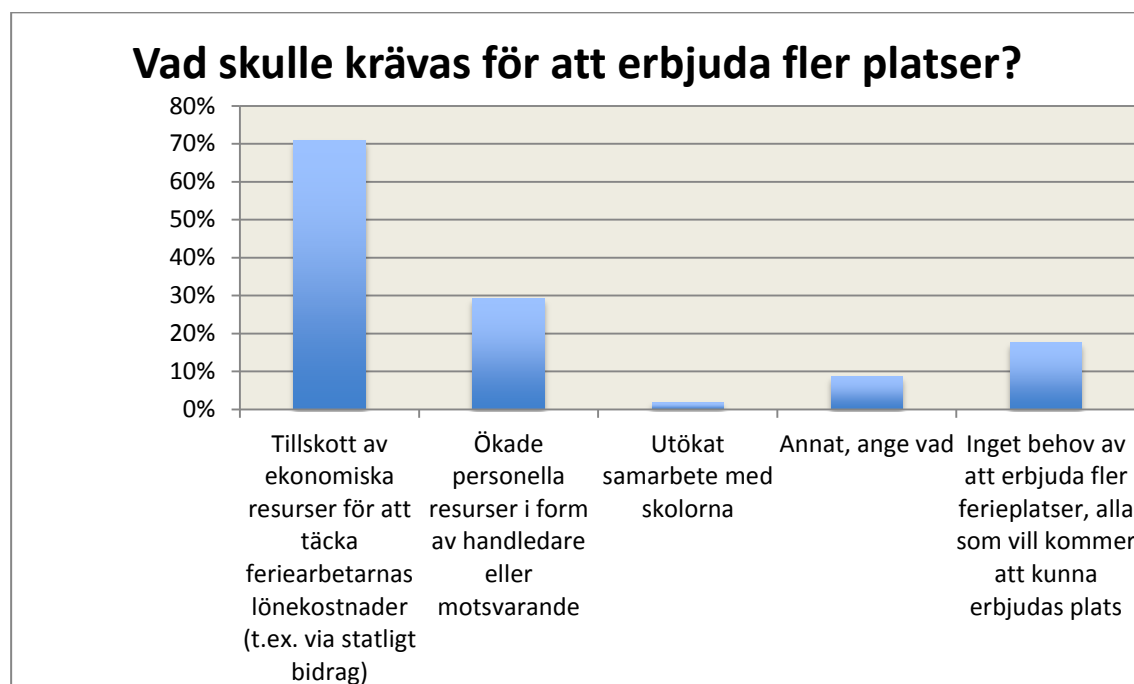
Tabell 1

Skillnad i antal platser jämfört med 2013?	Kommuner	Landsting
Fler	20%	29%
Färre	11%	0%
Oförändrat	63%	47%
Vet ej	1%	24%
Ej svar	5%	0%

Det är dock större variation mellan kommunerna jämfört med landstingen i skillnad jämfört med 2013. Tabell 1 visar att nästan var tredje landsting kommer att ha fler feriearbetsplatser 2014 jämfört med året innan. Dock är osäkerheten även större bland landstingen vid tidpunkten för enkäten jämfört med kommunerna.

Vad skulle behövas för att skapa fler platser?

Diagram 1 (möjlighet att välja fler svarsalternativ)

Uppföljningen av feriejobben 2013 visar att cirka två tredjedelar av alla som sökte, fick ett feriejobb. Resultaten av enkäten visar att det är framför allt tillskott av resurser som krävs. Bland kommunerna svarar en majoritet att det är framför allt ekonomiskt tillskott som behövs, men även stöd till ökade personalresurser.

Diagrammet visar även att nästan var femte kommun inte ser behov av att erbjuda fler platser då kommunen redan erbjuder alla som vill en plats.

Bland landstingen är resurser det som fattas för att de ska kunna erbjuda fler platser. Fördelningen är dock jämn mellan de som anser att ett ekonomiskt tillskott skulle behövas för fler platser och de som ser ett behov av ökade personella resurser.

Diagram 2

Majoriteten vänder sig till ungdomar som ska börja eller går i gymnasiet

Precis som tidigare år så vänder sig de flesta kommuner och landsting mot ungdomar som ska börja eller går i gymnasiet. Bland kommunerna är det endast en tredjedel av platserna som riktar sig till andra grupper, ungdomar i högstadiet eller som prioriteras av andra skäl. Inom landstingen är andelen platser som är avsedda för andra än denna målgrupp drygt 40 procent.

Diagram 3

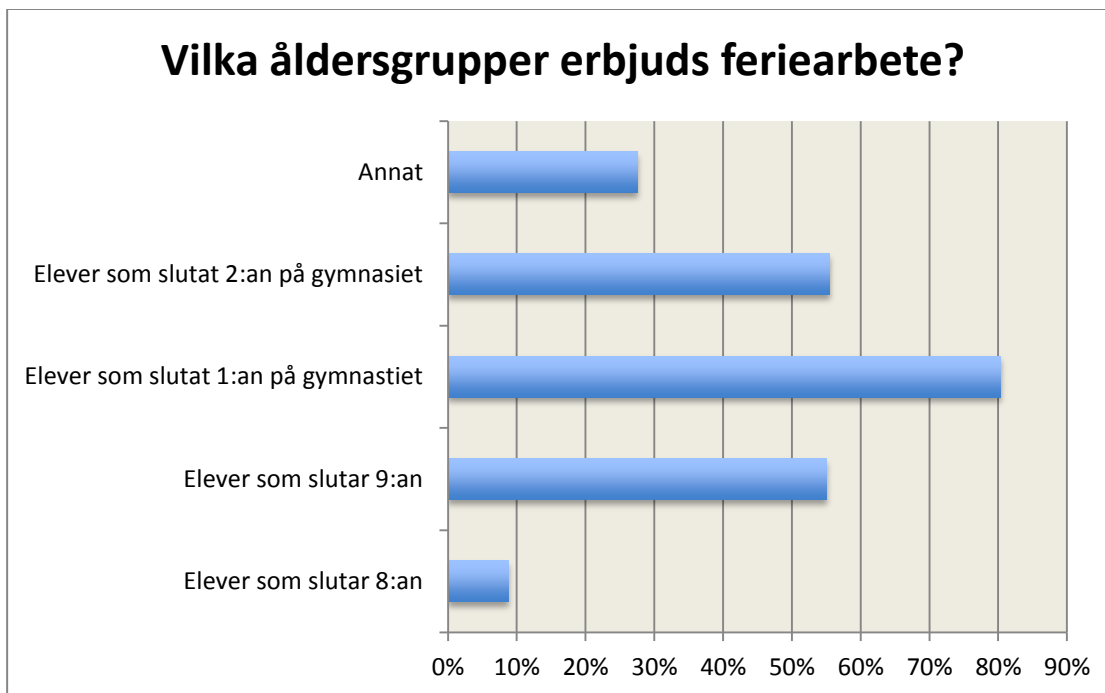
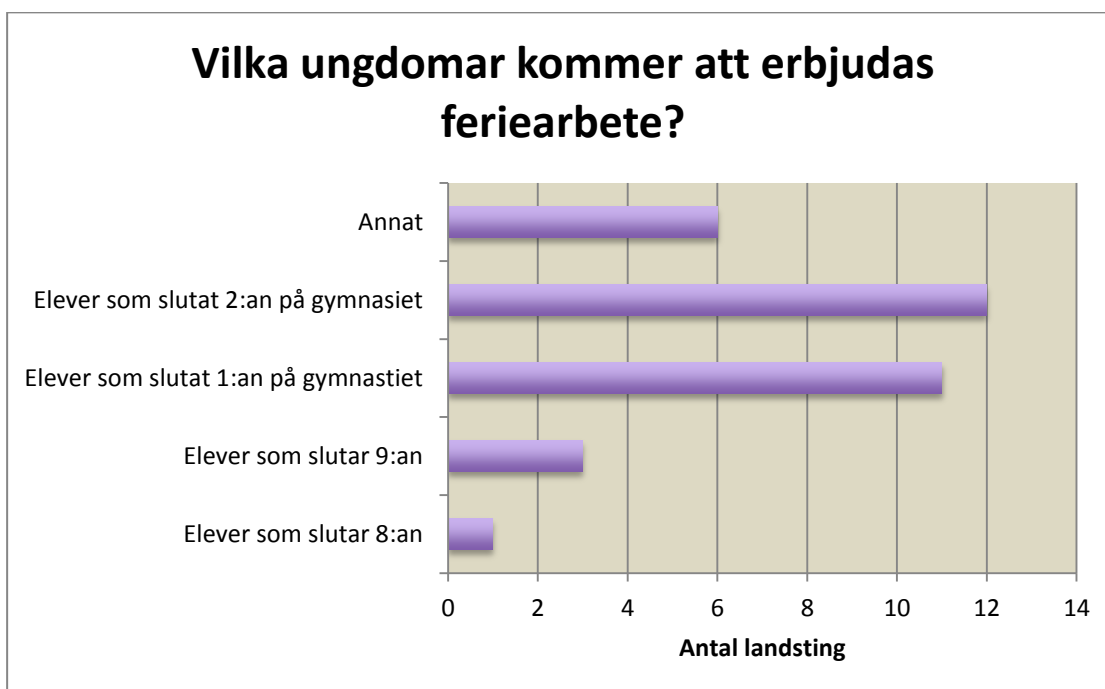

Diagram 3 och 4 visar att det är lite olika fördelning mellan vilka kommuner och landsting erbjuder ett feriejobb. Landstingen riktar sig generellt mot ungdomar i gymnasieåldern, medan kommunerna i större utsträckning riktar sig mot ungdomar som ska börja gymnasiet.

Diagram 4

Prioriterade grupper

Utöver de åldersrelaterade grupper som erbjuds feriejobb, finns det även grupper av ungdomar som av andra skäl prioriteras när fördelningen av feriejobb görs. 54 procent av kommunerna och 59 procent av landstingen har grupper som de anser har större behov än andra att ha ett feriejobb.

Vilka grupper som prioriteras skiljer sig mellan kommuner, mellan landsting och mellan kommuner och landsting. Det är de lokala och regionala behoven som styr vilka grupper som prioriteras framför andra.

Diagram 5

Bland kommunerna är det vanligast att prioritera grupper som bedöms ha särskilda behov utifrån sociala skäl till en feriearbetsplats. Särskoleelever, ungdomar med funktionsnedsättning och nyanlända ungdomar är grupper som prioriteras i stort sett lika stor utsträckning, cirka var femte kommun väljer att ha särskilda platser avsedda för någon av dessa grupper.

Att göra kopplingar mellan feriejobb och gymnasieprogram är mer ovanligt. Endast 7 procent av kommunerna arbetar med att försöka koppla ihop feriejobbet med gymnasieprogram. Det är inget landsting som arbetar för att koppla ihop feriejobb och gymnasieprogram.

Diagram 6

Flest landsting ser störst behov i att ge nyanlända ungdomar feriejobb och nästan lika många prioriterar ungdomar med funktionsnedsättning.

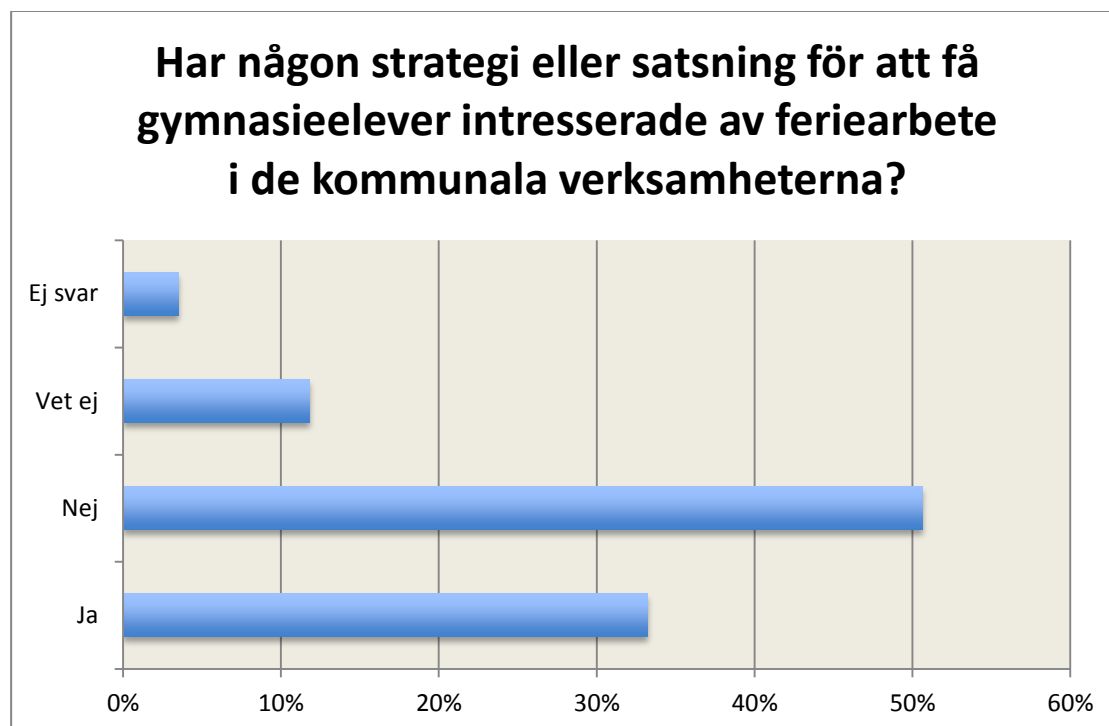
Antalet platser som avsätts för de grupper som prioriteras är dock få till antalet jämfört med samtliga platser. Av kommunerna är det 52 procent som svarat ”en mindre” del, 5 procent som svarat ”cirka hälften” och tio procent som svarat ”en större del”. Bland landstingen är det 12 procent som svarat ”en större del” och 24 procent som svarat ”en mindre del”.

Det är dock låg svarsfrekvens på denna fråga, både från kommuner och landsting. En tredjedel av kommunerna och två tredjedelar av landstingen har inte svarat på frågan.

Strategi med feriejobb

En relativt stor andel kommuner anger att de har en strategi med feriejobben. Definitionen av strategi är medvetet vid för att se om det finns olika strategier i kommunerna och landstingen. För de flesta kommuner som uppger att de har en strategi, är syftet att marknadsföra jobb inom vård- och omsorgssektorn. Strategierna varierar men de vanligaste är att försöka locka elever till äldreomsorg och hemtjänst, bland annat genom att erbjuda lite högre lön till de som arbetar inom dessa områden. Andra kommuner erbjuder alla som går vård- och omsorgsprogrammet samt barn- och fritidsprogrammet ett feriejobb under gymnasietiden. Andra strategier som nämns är att erbjuda ungdomar i vissa områden feriejobb vilket medför minskad skadegörelse och minskad brottslighet.

Diagram 7

För hälften av kommunerna är dock det primära syftet med feriejobben att ge ungdomar en möjlighet att prova på att jobba och tjäna lite pengar under sommarlovet, med alla positiva sidoeffekter som följer.

Bland landstingen är det knappt en fjärdedel som uppger att de har en strategi med feriejobben. Strategin innebär att göra kopplingar till de stora verksamhetsområdena som hälso- och sjukvård inom landstingen. Nästan hälften uppger att de inte har någon strategi och närmare en tredjedel har inte svarat eller är osäkra på om de har någon strategi.

Inom vilka områden skapas feriejobben?

Både inom kommuner och landsting så skapas de flesta feriejobben i de största sektorerna. I kommunerna är det framför allt inom barnomsorg, äldreomsorg och hemtjänst som de flesta feriearbetsplatser finns. Det skapas även många platser inom handikappomsorgen och parkförvaltningarna. En sektor som växer och där allt fler platser skapas är inom kulturförvaltningarna.

Här skapar många kommuner möjligheter för ungdomar att på olika sätt arbeta med att sprida kultur i det offentliga rummet. Till exempel så anställde kulturförvaltningen i Göteborg ett antal ungdomar som gatumusikanter, andra fick sätta upp teaterpjäser som framfördes offentligt. Till dessa feriejobb fick ungdomarna söka och därefter göra en audition innan de fick sitt jobb.

I Ovanåker så har ett antal ungdomar fått i uppdrag att skapa aktiviteter åt andra ungdomar under sommarlovet, som festivaler, beachvolleyboll turneringar och liknande.

Diagram 8

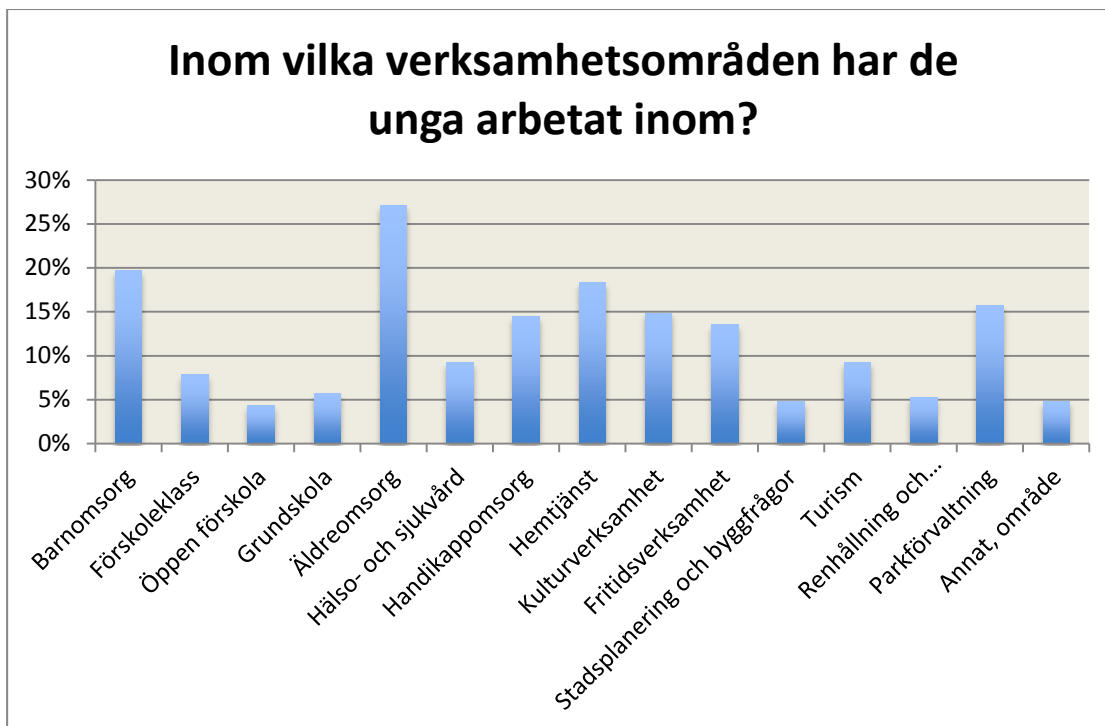
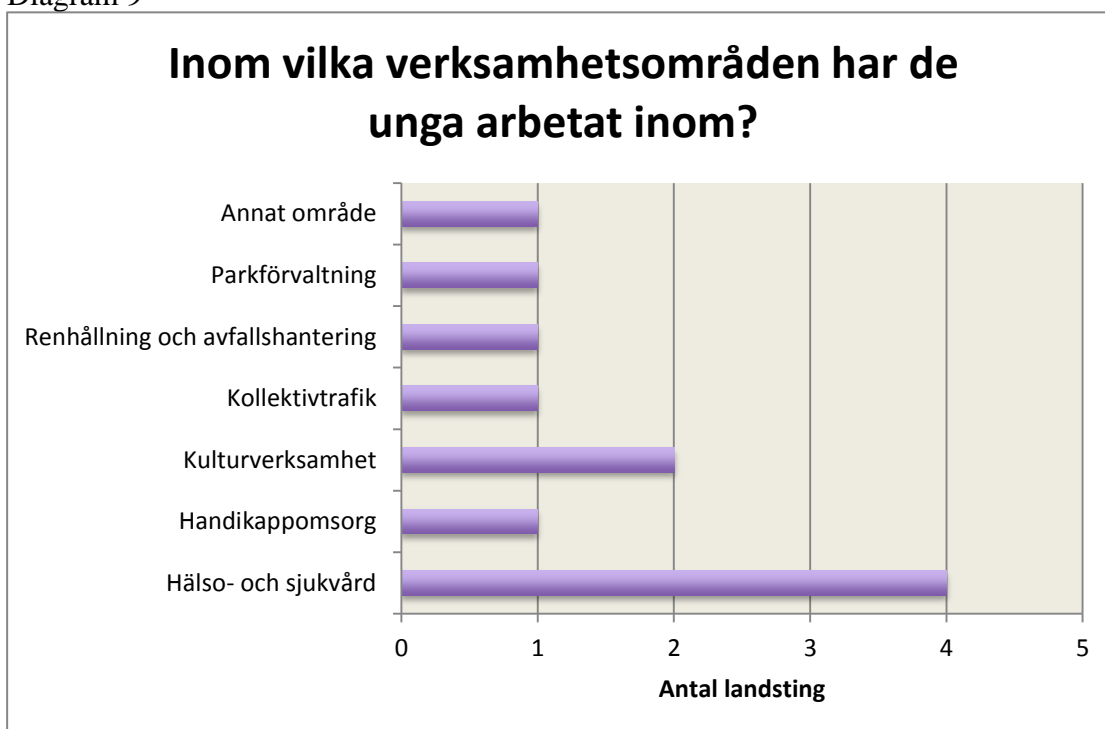

Diagram 9

Även i landstingen har kulturverksamhet varit ett område där flera landsting skapat feriejobb. I övrigt så är det framför allt inom hälso-och sjukvården som de flesta landstingen har feriejobben. I övrigt är det jämnt fördelat mellan några olika verksamhetsområden.

Avslutande reflektioner

Allt fler kommuner och landsting skapar allt fler feriejobb åt unga i åldern 15 – 18 år, utöver detta så skapar många platser särskilt avsedda för grupper som bedöms ha lite extra behov av ett feriejobb under några veckor under sommaren.

Antalet platser växer för varje år och årets prognos pekar mot minst lika många platser som sommaren 2013. Flera kommuner satsar på en feriejobbsgaranti, som innebär att alla i en viss åldersgrupp garanteras ett feriejobb under sommaren. Syftet är att man vill ge alla chansen att få jobba några veckor, då det är viktigt att få en första kontakt med arbetsmarknaden med allt vad det ger för framtiden.

Baksidan med att ge alla är att incitamenten att söka på egen hand minskar, och är man garanterad så varför ska man då anstränga sig för att hitta något annat? Fördelen med garantin är att en stor del av ungdomarna faktiskt har erfarenheter och en referens när de nästa sommar inte omfattas av garantin och ska fixa sommarjobbet själv.

Studien *En erfarenhet rikare* (SKL 2013) visar att fördelningen av gymnasieprogram som de feriearbetande ungdomarna går på, speglar den totala fördelningen av elever på gymnasieprogrammen. Det innebär att de flesta av ungdomarna med feriejobb går på något av de teoretiska programmen, vilket är något som kommuner, landsting och andra arbetsgivare kanske mer skulle reflektera över när de erbjuder feriejobb. Det finns många yrken som kräver andra utbildningar än vård- och omsorg, som skulle attrahera ungdomar på de teoretiska programmen och som kräver eftergymnasiala utbildningar. Feriejobben kan vara en möjlighet för kommuner och landsting att marknadsföra betydligt fler olika yrken än vad som görs idag.